

Hulp schiet tekort voor risicokind

Psychische problemen of verslaving hoeven niet van ouder op kind over te gaan, aldus het Trimbos-instituut. Maar door falende zorg gebeurt het vaak wel.

*RIANNE OOSTEROM, REDACTIE
GEZONDHEID & ZORG*

Kinderen van verslaafde ouders worden vaak aan hun lot overgelaten, terwijl zij een grote kans hebben dezelfde problemen als hun ouders te ontwikkelen. Hetzelfde geldt voor kinderen die ouders hebben met psychische problemen. Richtlijnen om deze kinderen te helpen, worden slecht toegepast door hulpverleners. Bij gemeenten is te weinig kennis over de groep.

Dat blijkt uit een onderzoek dat het Trimbos-instituut, kenniscentrum voor de geestelijke gezondheidszorg en verslaving, uitvoerde in opdracht van het ministerie van volksgezondheid, welzijn en sport. Nederland telt meer dan een half miljoen kinderen onder de achttien jaar die een ouder hebben met psychische of verslavingsproblemen.

Als richtlijnen om hen te helpen worden nageleefd, neemt de kans dat kinderen zelf stoornissen ontwikkelen af met 40 procent, blijkt uit onderzoek. Het gaat bijvoorbeeld om de wettelijk verplichte 'kindcheck'. Als een hulpverlener een heroïne verslaafde moeder behandelt, moet die nagaan of er kinderen in het spel zijn en zo nodig actie ondernemen. Die checks worden maar weinig uitgevoerd, volgens het onderzoek.

Ook is er sinds twee jaar een speciale richtlijn voor hulp aan deze kinderen, waarin bijvoorbeeld staat hoe je met het kind kunt praten over de thuissituatie. Deze wordt vrijwel nooit gebruikt. "Het gaat om heel veel kinderen, waarbij het

risico dat zij een stoornis of verslaving ontwikkelen verkleind kan worden", zegt Rianne van der Zanden, projectleider van het onderzoek. "Dat gebeurt nu echt onvoldoende en dat is zonde."

De onderzoekers van Trimbos spraken met zorgaanbieders, zoals huisartsen en ggz-instellingen, gemeenten en zorgverzekeraars. Volgens het kennisinstituut hebben de diverse partijen te weinig contact met elkaar en nemen ze daardoor hun verantwoordelijkheid niet voor deze kinderen. Daardoor vallen zij tussen wal en schip.

Voor de gemeente moet meer worden gedaan, vindt het Trimbos. Van der Zanden: "Zij kopen weinig zorg in voor deze groep en daar hebben hulpverleners last van. Zij hebben zo weinig tijd dat ze zich richten op wat prioriteit heeft: alleen de ouder met zijn of haar problemen helpen." Wat het lastig maakt, is dat het overgrote deel van de kinderen pas op latere leeftijd problemen krijgt.

Van der Zanden: "We zien dat de afgelopen jaren veel hulp, zoals praatgroepen, voor deze kinderen is wegbezuinigd. Het vergt lef om in tijden van bezuinigingen in deze groep zonder zichtbare problemen te investeren, maar gezien de risicocijfers kun je er niet omheen."

Om dat te bereiken, is het naleven van richtlijnen niet genoeg, zegt de Leidse lector Jaap van der Stel, die zich specialiseerde in dit onderwerp. Hij bepleit een 'cultuuromslag' naar een psychische gezondheidszorg die aan preventie doet, in plaats van pas in te grijpen als iemand om zorg vraagt.

Stel, er komt een man bij de dokter, redeneert de lector van de Hogeschool Leiden. Hij is veertig en sombert wat af, drinkt ook nog, leest de krant stil in een hoekje, en wordt zo nu en dan agressief tegen zijn kinderen. Kleine kans dat de

dokter vraagt naar zijn kinderen; de man krijgt gewoon een verwijsbriefje naar de psycholoog. "Pas als de situatie escaleert, is er aandacht voor de kinderen. Er worden zo heel veel kansen gemist."